

**WAAR ONZE
WERELDEN
SAMENKOMEN**

INHOUDSOPGAVE

Podium waar onze werelden samenkomen _____	3
Onze werelden in verandering _____	5
Ontwikkelen vanuit een sterke positie _____	10
Missie _____	17
Programmering _____	19
Cultuureducatie en talentontwikkeling _____	27
Ons huis, onze podia _____	31
Organisatie _____	34
Ambities richting 2030 _____	38
Financieringsstrategie _____	45

Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede
Wenninkgaarde 40 - 42
Postbus 634, 7500 AP Enschede
wilminktheater.nl

Datum: 30 december 2022

PODIUM WAAR ONZE WERELDEN SAMENKOMEN

Voor je ligt een document waarin Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede zijn visie schetst op de toekomst; op zijn rol en betekenis voor de stad en de regio Twente. Een nieuwe visie waarbij we ons laten inspireren door een veranderende wereld, met andere opgaven en anderen kansen. Een wereld waarin we hard moeten werken om elkaar niet te verliezen; om elkaar te blijven zien en te blijven samenkomen.

Want wie vandaag de wereld inkijkt, ziet eigenlijk een veelheid aan werelden. Met elk kleine en grote opgaven. Mondiaal, maar ook dichtbij huis. Tegelijkertijd zie je dat mensen zich steeds meer terugtrekken in hun eigen vertrouwde wereld en moeite hebben om zich te verbinden met al die andere werelden die er óók zijn: de wereld van 'de anderen'; de wereld van 'de overheid'; de wereld van 'de politiek en idealen'; de wereld van 'de klimaatopgave'; de wereld van 'de stad'; de wereld van 'de jongeren', en zo verder. Door tal van oorzaken trekken mensen zich terug op hun individuele eiland en raken veel van de verbondenheid kwijt met de verschillende werelden om hen heen.

De vele vormen van muziek en theater die we binnen en buiten Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede programmeren, helpen je als mens om je te verbinden met de werelden om je heen. Ze helpen je om die werelden te zien, te begrijpen en te ervaren; te voelen. Door de kunstenaars op ons podium zie je vreugde en verdriet, hoor je lofzangen en waarschuwingen; denk je na over wie jijzelf bent en wie de ander is. Hier lachen we om goeie grappen, bevragen of bespotten we de politiek. Hier beleven we onze Twentse cultuur, maar ervaren ook de kracht uit andere werelden. Hier komen we elk vanuit onze eigen wereld samen; we ontmoeten de ander en al die andere werelden.

In het besef van juist deze rol en betekenis voor de bewoners van de stad en de regio wil Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede zich richten op het samenbrengen van werelden. Onze verschillende werelden. Daarin ligt onze opgave; de missie. Wij bieden het podium waar onze werelden samenkomen.

Daarom programmeren we aanbod van dichtbij én veraf, traditioneel én innovatief, pop én klassiek, amateur én professioneel. Daarom biedt ons podium veel ruimte voor verschillende smaken en culturen; voor lokale performers, nationale spelers, internationale gasten. We geven het podium even graag aan wetenschappers en politici als aan ondernemers en schoolkinderen. Hier krijgen verschillende werelden de ruimte. Hier komen ze samen.

Maar al die verschillende werelden veranderen voortdurend. Zeker de laatste jaren hebben zich grote eranderingen voorgedaan. Die veranderingen komen onder meer tot uitdrukking in het culturele gedrag van mensen: hoe we muziek luisteren en films kijken, wanneer we wel of niet naar het theater of naar het concert gaan, wat we willen zien of horen... Voor ons als cultuurorganisatie zijn die veranderingen zowel kansen als bedreigingen. Wij moeten en willen hierop anticiperen, nieuwe strategieën ontwikkelen, en vooral: we willen de kansen benutten.

Daarom stellen we dit nieuwe visiedocument op. Hierin geven we in grote lijnen onze visie op onze culturele organisatie in de komende acht jaar. We schetsen hoe wij reageren op de veranderingen en de opgaven die we waarnemen in de wereld – ver weg en dichtbij. We gaan in op de uitdagingen die er daardoor voor ons liggen. We schetsen onze ambities. We formuleren daarbij hoe we van betekenis voor de stad en de regio zijn.

De pijlers uit ons vorige visiedocument "De rollen gedeeld" vormen nog steeds een goede basis. En vanuit een opnieuw geformuleerde visie bouwen we samen de komende jaren verder aan ons huis waar onze werelden samenkomen. We doen dat samen met onze vele partners en vrijwilligers. Maar boven alles doen we dat met de volle inzet van onnoemelijk veel toegewijde makers; de creatieven met wie alles begint; de kunstenaars die ons helpen te zien, te horen, te begrijpen en te voelen.

We spelen als organisatie graag een verantwoordelijke rol in de samenleving en omarmen van harte verschillende, door de rijksoverheid opgestelde, codes voor de cultuursector. Het betreft de Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en de Code Diversiteit & Inclusie. Jaarlijks geven we in ons jaarverslag een gedetailleerde toelichting op onze naleving van en omgang met de codes.

Directie en medewerkers

Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede

ONZE WERELDEN IN VERANDERING

In dit document kijken we zo'n 8 jaar vooruit en we bepalen onze koers naar de toekomst. Daarbij onderzoeken we hoe wij ook straks als theater en producent optimaal van betekenis kunnen zijn voor de bewoners van de stad en de regio; voor de samenleving; en in zekere zin ook voor de wereld. Die samenleving en wereld zijn permanent in verandering. En willen we optimaal van betekenis zijn in die veranderende werelden, dan moeten we die veranderingen en de opgaven die daaruit volgen ook in beeld hebben.

De veranderingen en opgaven treffen we voor een deel dichtbij huis aan, thuis of in de wijk, en ook in de stad of in de regio. Maar we zien dat een groot deel van de veranderingen en opgaven in vrijwel de hele wereld spelen. Ze raken iedereen.

Voor ons is het daarbij de vraag: wat is de invloed van die veranderingen en opgaven op óns werk? Hoe bepalen ze ónze opgaven? Wat kunnen wij als podium bijdragen? Welke rol moeten en kunnen wij spelen?

Bij de vorming van onze visie zijn we daarom begonnen met het 'naar buiten kijken'; naar de ontwikkelingen in de wereld en de ontwikkelingen dichterbij. We zullen deze ontwikkelingen in dit document niet uit en te na bespreken – daarvoor zijn andere fora beter geschikt – maar we presenteren ze wel in een aantal kaders met steekwoorden. Daarmee geven we aan dat wij ons bewust zijn van de ontwikkelingen die hier spelen. De lezer zal hier zelf de inhoud verder kunnen aanvullen.

We beginnen met ons 'naar buiten kijken' in 'de grote wereld', maar komen stap voor stap dichterbij huis, bij de regio en de stad en tot slot bij ons eigen werkveld.

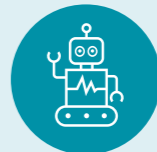

Internationale wereld in verandering

Wanneer we naar de wereld kijken, zien we trends en ontwikkelingen die op nationaal en zelfs op lokaal niveau hun consequenties hebben en ons leven beïnvloeden. Zo verkeren we op het moment van schrijven (naar we hopen) in de nadagen van de coronapandemie, maar is in Oekraïne een gruwelijke oorlog gaande. Beide zaken hebben grote invloed op de keuzes die wij als podiumorganisatie maken, maar zeker ook op de keuzes die makers en het publiek maken.

We kunnen de trends en ontwikkelingen die we waarnemen moeilijk allemaal als positief bestempelen. Niettemin schuilen in het merendeel kansen op een positieve uitkomst. In de geschetste ontwikkelingen liggen concrete opgaven waaraan ook wij als organisatie op onze eigen manier kunnen en willen bijdragen. We schetsen de belangrijkste ontwikkelingen waarmee zowel wijzelf, alsook de makers en het publiek te maken krijgen. Let wel de genoemde ontwikkelingen staan weliswaar in losse 'hokjes', in werkelijkheid zijn ze sterk onderling verbonden en zelfs van elkaar afhankelijk. Bovendien hebben de internationale ontwikkeling grote invloed op de lokale ontwikkelingen.

 <p>KLIMAATVERANDERING Ook Enschede bouwt aan een andere, circulaire economie. Met andere energie. Met een gezonde leefomgeving. Dat vraagt veel, maar biedt nog veel meer.</p>	 <p>ECONOMIE/OORLOG Het geopolitieke, militaire en economische krachtenveld is sterk in beweging. Dat geeft onzekerheid, kostenstijging, koopkrachtverlies: een crisis?</p>	 <p>TECHNOLOGIE Technologie blijft veel ontwikkelingen bepalen. Neemt werk van mensen over; wordt autonoom. Er ontstaat frictie, maar ook kans op positieve ontwikkelingen.</p>	 <p>MIGRATIE Door oorlogen, geweld, extreme verschillen tussen rijk en arm en door het veranderende klimaat zijn grote migratiestromen te verwachten, ook in Enschede.</p>
 <p>LEVEN MET VIRUSSEN Het coronavirus heeft ons bewust gemaakt van de risico's van virussen. We leren te leven met die risico's. We passen ook ons culturele leven aan.</p>	 <p>DRUK OP OVERHEID De druk op overheden loopt sterk op. Burgers eisen oplossingen en bescherming voor o.a. klimaat, corona, oorlog, inflatie en economische crisis.</p>	 <p>ZOEKEN NAAR HOUVAST Het zoeken naar houvast en richting neemt toe. Maar morele kaders en instituties zijn veelal afgebroken. Er ontstaat een roep om nieuwe moraal en leiders.</p>	 <p>DIGITALE WERELD Ons leven gaat zich nog meer afspeelen in een digitale wereld: sociale contacten, leren, werk, meningsvorming, ontspanning, kunst en cultuur zijn online.</p>

De lokale wereld in verandering

Dichter bij huis - in de stad en de regio - zien we de mondiale ontwikkelingen weerspiegeld in lokale opgaven. Wanneer we inzoomen op Enschede en de regio zien we de volgende acht opgaven waarbinnen wij als podiumorganisatie van betekenis kunnen zijn.

 <p>BREDE WELVAART Enschede investeert in brede welvaart: mens, milieu, zorg, wonen en economie. Veel aandacht gaat naar armoede en kansengelijkheid.</p>	 <p>AANTREKKINGSKRACHT Enschede investeert in haar aantrekkingskracht voor bedrijven, kenniswerkers en studenten. Daarmee tracht de stad de 'braindrain' te stoppen.</p>	 <p>SOCIALE COHESIE Nu de grote opgaven veel van mensen vragen en de culturele diversiteit toeneemt, liggen segregatie en polarisatie op de loer. Enschede zet in op cohesie.</p>	 <p>INCLUSIE De opgave voor Enschede om iedereen mee te laten doen wordt urgenter. Spanningen nemen toe. Voor Enschede is werken aan inclusie een speerpunt.</p>
 <p>KLIJMAATMAATREGELEN Ook Enschede zal de komende jaren sterk inzetten op maatregelen in reactie op de klimaatverandering: vergroening van de stad en energietransitie.</p>	 <p>TOENAME BEVOLKING De bevolking blijft groeien, o.a. door 'trek naar het Oosten' en migratie. Vraag naar woningen en voorzieningen stijgt. De bevolking 'vergist' echter sterk.</p>	 <p>START-UP DNA Enschede wil haar DNA van technologie, innovatie en creativiteit sterker over het voetlicht brengen. De meeste start-ups ontstaan in Enschede!</p>	 <p>EUREGIO/DUITSLAND Enschede heeft belang bij een intensieve relatie met Europa en met name met Duitsland. Euregio biedt de stad kans voor de beoogde brede welvaart.</p>

De wereld van het podium in verandering

Wanneer we inzoomen op ons werkveld van theater en muziek, dan zien we een aantal trends en ontwikkelingen die in nauw verband staan met de ontwikkelingen op mondiaal, nationaal en lokaal niveau. Met name digitale technologie zorgt voor grote veranderingen in de markt. Dat brengt met zich mee dat ook de rol van 'het theatergebouw' en 'het podium' verandert. Ook is er een aantal min of meer autonome marktontwikkelingen waar we de komende jaren rekening mee moeten houden.

 <p>GLOCAL De lokale cultuur ondervindt een herwaardering. Tegelijkertijd is de vraag naar cultuur enorm met de wereld verbonden. Wereldtop moet naast lokale top.</p>	 <p>NIEUWE CONCURRENTEN Niet het theater in een andere stad is de concurrent, maar Netflix en Amazon. Streaming verovert de vrijetijdsmarkt. Concurrentie is hevig.</p>	 <p>STREAMING Met corona heeft het streamen van producties vanuit het theater een grote impuls gekregen. Die ontwikkeling zet door en vraagt om innovatie en investeringen.</p>	 <p>ONLINE I.P.V. LIVE Meetings, presentaties en congressen gaan steeds meer (deels) online. Dat betekent krimp in verhuur voor theaters. Zij moeten zich aanpassen.</p>
 <p>TOTAALERVARING Mensen willen méér dan alleen een concert of toneelstuk. Ze willen een totaalervaring, met eten, drinken, inspiratie, ontmoeting: festivalisering.</p>	 <p>BUITEN HET THEATER Het publiek wil steeds verrast worden, maar ook lage drempels. Muziek en theater vinden ook de komende tijd hun publiek vaak buiten het reguliere theater.</p>	 <p>LEVEN LANG LEREN De trend zet door: mensen willen hun leven lang blijven leren. De snel veranderende wereld vraagt daar ook om. Cultuurstellingen krijgen er een educatieve rol bij.</p>	 <p>KLASSIEK ONZEKER Met name rond financiering en consumptie van klassieke muziek en orkesten bestaat veel onzekerheid. Jongere generaties vinden klassiek vooral online.</p>
 <p>GROTE-ZAALPRODUCTIES Door o.a. het wegvallen van belangrijke producenten, is er grote vraag naar hoogwaardige grote zaalproducties. Deze moeten collectief geproduceerd.</p>	 <p>THE WINNER TAKES ALL Alleen de beste geoutilleerde podia met het grootste bereik, krijgen de beste internationale acts. Zaalkwaliteit, capaciteit en marketingkracht zijn bepalend.</p>	 <p>TUSSENHANDEL ERUIT De contact tussen artiest en theater wordt meer één op één: de grote bookers gaan er tussenuit. Deals met artiesten maak je meer rechtstreeks.</p>	 <p>PUBLIEKSINKKOMSTEN Voor alle podia geldt dat er de nodige onzekerheid bestaat rond publieksinkkomsten. Corona, oorlog en koopkrachtverlies vragen om tijdige aanpassingen.</p>

ONTWIKKELEN VANUIT EEN STERKE POSITIE

In dit visiedocument kijken we naar onze rol en betekenis in de toekomst. Dat naar de toekomst kijken, doen we echter op basis van de ervaringen en lessen uit het recente verleden, gelukkig heeft Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede in de achterliggende jaren nogal wat resultaten behaald waar we trots op zijn. Zelfs corona belette ons niet om onze rol en betekenis te versterken.

Zo heeft Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een broedplaats voor makers, van regionaal talent tot artiesten met (inter)nationale uitstraling. De makers zijn en blijven het uitgangspunt van onze programmering voor een zo breed mogelijk publiek. Zij zijn de basis voor alles wat we doen.

Locatietheater is een essentieel onderdeel geworden van onze programmering. Deze voorstellingen vertellen een aansprekend regionaal verhaal op een verrassende (buiten)locaties. Theater dicht bij de mensen, uitgevoerd door professionals en lokale amateurs. *STORK!* in 2018 in Hengelo (over de 150-jarige machinefabriek) en *Tot Tubbig - en niet verder* in 2021 in Tubbergen (over de Boerenopstand) hebben laten zien hoeveel theater kan losmaken in de gemeenschap. We bouwen community's en we bereiken zo een groot nieuw publiek.

In de achterliggende jaren gaven we makers steeds meer de kans om zich in een professionele omgeving verder te ontwikkelen. Daarbij speelde de ontwikkeling van eigen producties een belangrijke rol. Zo verenigt ons **Wilmink Project Orkest** onder leiding van dirigent Jos Pijnappel de beste amateurmuzikanten van Oost-Nederland. Het speelde in 2021 de *Markus Passion*, het lijdensverhaal dat in het Twents werd verteld door cabaretier Jan Riesewijk. Het orkest speelde in november 2021 tijdens *Queen Live* in het Muziekcentrum. Op het podium stonden ook de zangeressen van **Wilminks Kweek**, ons opleidingstraject voor nationaal theatertalent.

Daarnaast programmeerden we de afgelopen jaren landelijke en internationale topartiesten die elders in Twente (of Oost-Nederland) niet te zien zijn. Denk daarbij aan onze huisgezelschappen Phion en de Nederlandse Reisopera. Of aan het Noord Nederlands Toneel, Amsterdam Sinfonietta, het Nederlands Blazers Ensemble en het Metropole Orkest, die vaste bespelers van onze zalen geworden zijn. Jazzpianist Peter Beets ontving op regelmatige basis de beste collega-muzikanten in De Kleine Willem. Als lid van de Theateralliantie waren we medeproducent van hoogwaardige toneelvoorstellingen als *Het Wonderbaarlijke Voorval van de Hond in de Nacht* (2021).

Impuls digitalisering door Corona

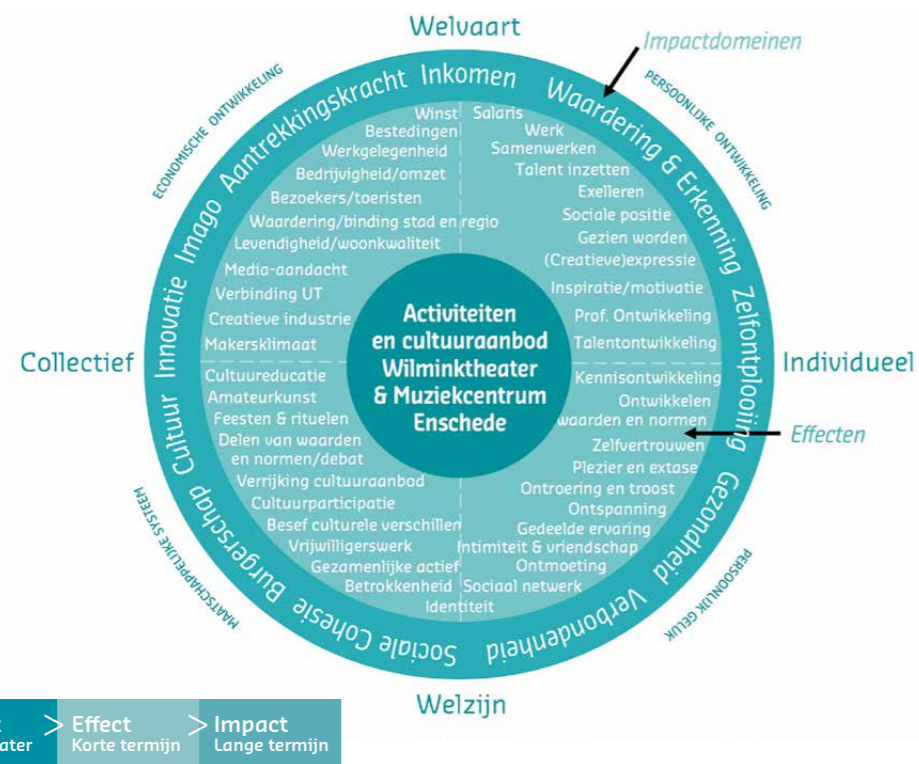
De coronacrisis heeft een enorme impuls gegeven aan het digitale aanbod van Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede. In de eerste fase van de pandemie werden voorstellingen noodgedwongen gestreamd en gaandeweg werd dit steeds professioneler vormgegeven. Er is geïnvesteerd in faciliteiten en in de samenwerking met professionele partners. Zij blijven de komende jaren verbonden om een deel van ons aanbod digitaal aan te kunnen blijven aanbieden.

Het is niet de verwachting dat het streamen van producties een nieuw verdienmodel zal opleveren: de beleving in een theaterzaal laat zich niet streamen. Wel leidt het tot een verrijking van het aanbod voor ons publiek en de zakelijke markt.

Voorstellingen, evenementen en congressen zullen naar verwachting een hybride vorm kennen: een deel van de bezoekers is fysiek aanwezig en een ander deel online. Zo waren er bij de Grenslandconferentie in 2021 300 fysieke bezoekers en 300 online bezoekers aanwezig. De bezoekers die meekeken met de livestream konden na de plenaire sessie online met elkaar in gesprek via een netwerkcarrousel.

Van betekenis zijn

We hebben in de achterliggende jaren kunnen ervaren hoe Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede, met zijn brede waaier aan activiteiten, van grote betekenis is voor de stad Enschede, de buurgemeenten en de bredere regio Twente. Die betekenis bestaat uit vele facetten; van talentontwikkeling tot aantrekkingskracht voor de stad. We hebben in één model de verschillende soorten betekenissen samengebracht: de betekenissencirkel (zie cirkel hieronder).

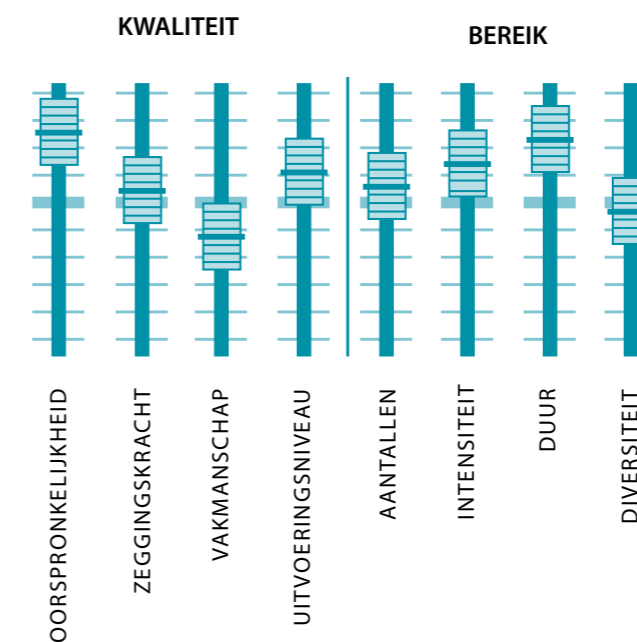
Ook in deze 'betekenissencirkel' blijft de 'kunst' en de 'maker' ons vertrekpunt; de kernwaarde. Het aanbod of de activiteit van de 'makers' zetten we dan ook in het hart van de betekenissencirkel. Zonder voorstelling geen inspiratie, zonder debat geen gesprek aan tafel, zonder muziek geen troost, zonder musical geen publiek in de stad.

De verschillende vormen van betekenis van ons cultuuraanbod drukken we uit in de twee cirkels rond de kern. We maken daarbij onderscheid tussen betekenissen die zich direct en vaak kort manifesteren (deze noemen we 'effecten' - in de binnencirkel), en betekenissen die zich indirect en langer blijvend manifesteren (we noemen dit 'impact' - in de buitencirkel).

Ook maken we in de betekenissencirkel onderscheid in betekenissen voor het welzijn (geluk) van mensen en betekenissen voor de welvaart (inkomen) van mensen. Tot slot maken we ook een verdeling tussen betekenissen die vooral individueel aan de orde zijn (zoals troost en gezondheid) en betekenissen die juist meer op het collectieve niveau spelen (zoals het effect op het creatieve klimaat en de aantrekkingskracht van de stad).

Kwaliteit en bereik

We zijn ons er goed van bewust dat er twee sets van 'schuiven' zijn die de mate van onze betekenis bepalen: kwaliteit en bereik. Naarmate onze culturele activiteiten méér kwaliteit hebben, nemen de effecten en impact voor welzijn en welvaart; voor individu en collectief, toe. Hetzelfde geldt voor bereik: effect en impact stijgen naarmate onze activiteiten méér mensen bereiken.

Voor Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede is het dan ook evident dat we investeren in zowel kwaliteit als bereik. Daarbij houden we goed voor ogen dat méér bereik niet ten koste van de kwaliteit gaat en andersom: dat meer kwaliteit niet leidt tot minder bereik. Bovendien realiseren we ons goed dat zowel kwaliteit als bereik bestaat uit *verschillende* schuiven (zie schuiven in het schema) die je met beleid moet bedienen.

Kwaliteit

Kwaliteit is een lastig begrip om te duiden, want kwaliteit lijkt – zeker waar het om kunst gaat – vaak een kwestie van ‘smaak’. Wat de ene mens goed vindt, is voor een ander bagger. Smaak zegt daarmee niet zoveel over kwaliteit. Het zegt wél iets over je voorkeur; of je ergens van houdt; of je een liefhebber bent.

Maar of je een concert of voorstelling echt goed vindt? Beter dan iets anders? Daarvoor moet je naast een liefhebber minstens ook een kenner zijn. Je weet dan wat er nog meer wordt gemaakt in de wereld. Of wat de artiest eerder of elders heeft gepresenteerd. Daarom definiëren we kwaliteit als volgt:

Kwaliteit van kunst is datgene wat een relevante kennersgroep op een bepaald moment als kwaliteit ervaart.

De relevante kennersgroep bestaat uit publiek dat goed op de hoogte is van het betreffende genre. Dit publiek waardeert bepaalde eigenschappen en kenmerken van het concert, de band of de voorstelling. Die waardering komt vooral voort uit een verlangen om bepaalde persoonlijke behoeften te bevredigen, bijvoorbeeld:

‘diep geraakt worden’, ‘heerlijk ontspannen’, ‘geïnspireerd raken’, ‘troost vinden’, of ‘samen lekker uit je bol gaan’.

En daarmee zien we een deel van de betekenissen van kunst en cultuur terug die we hiervoor schetsten. We zien hoe de ervaren kwaliteit de betekenissen bepaalt. Maar wat voor de persoonlijke betekenissen geldt (inspiratie, troost, ontspannen, etc.), dat geldt voor álle betekenissen van kunst en cultuur. Dus kunnen we kwaliteit ook als volgt definiëren:

Kwaliteit van kunst en cultuur is het geheel van eigenschappen van die kunst of cultuur dat (samen met en in relatie tot ‘bereik’) de mate van betekenis van de deze kunst en cultuur bepaalt.

En juist omdat kwaliteit zo bepalend is voor de betekenis, krijgt kwaliteit bij Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede een hoge prioriteit. Daarbij luisteren we naar ons publiek en doen we onderzoek naar de daar levende (latente) behoeften, maar tegelijkertijd houden we het brede spectrum van betekenissen voor de stad en regio in de gaten wanneer we ons muziek- en theateraanbod samenstellen.

Bereik

Wat voor ‘kwaliteit’ geldt, geldt op een andere manier ook voor ‘bereik’. Ook bereik bepaalt de mate van betekenis. In de wetenschap dat méér mensen bereiken, leidt tot méér betekenis, richt Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede zich bewust op een zo groot mogelijk en zo breed mogelijk samengesteld publiek. In totaal bereikten we 210.000 mensen in 2018/19. Deze mensen wonen voor een derde in de stad Enschede, en komen voor het overige deel voornamelijk van binnen een straal van zo’n zestig kilometer rond Enschede. Maar totale bereikcijfers en de afstand tot ons theater zeggen nog niets over *wie* je bereikt. Daarom onderzoeken we ons publiek op *wie ze zijn* en *wat ze willen*. Op basis van de informatie (data) die uit deze onderzoeken naar voren komt ontwikkelen we publieksstrategieën (zie ook hoofdstuk ‘ambitie’).

Onzekerheid door corona

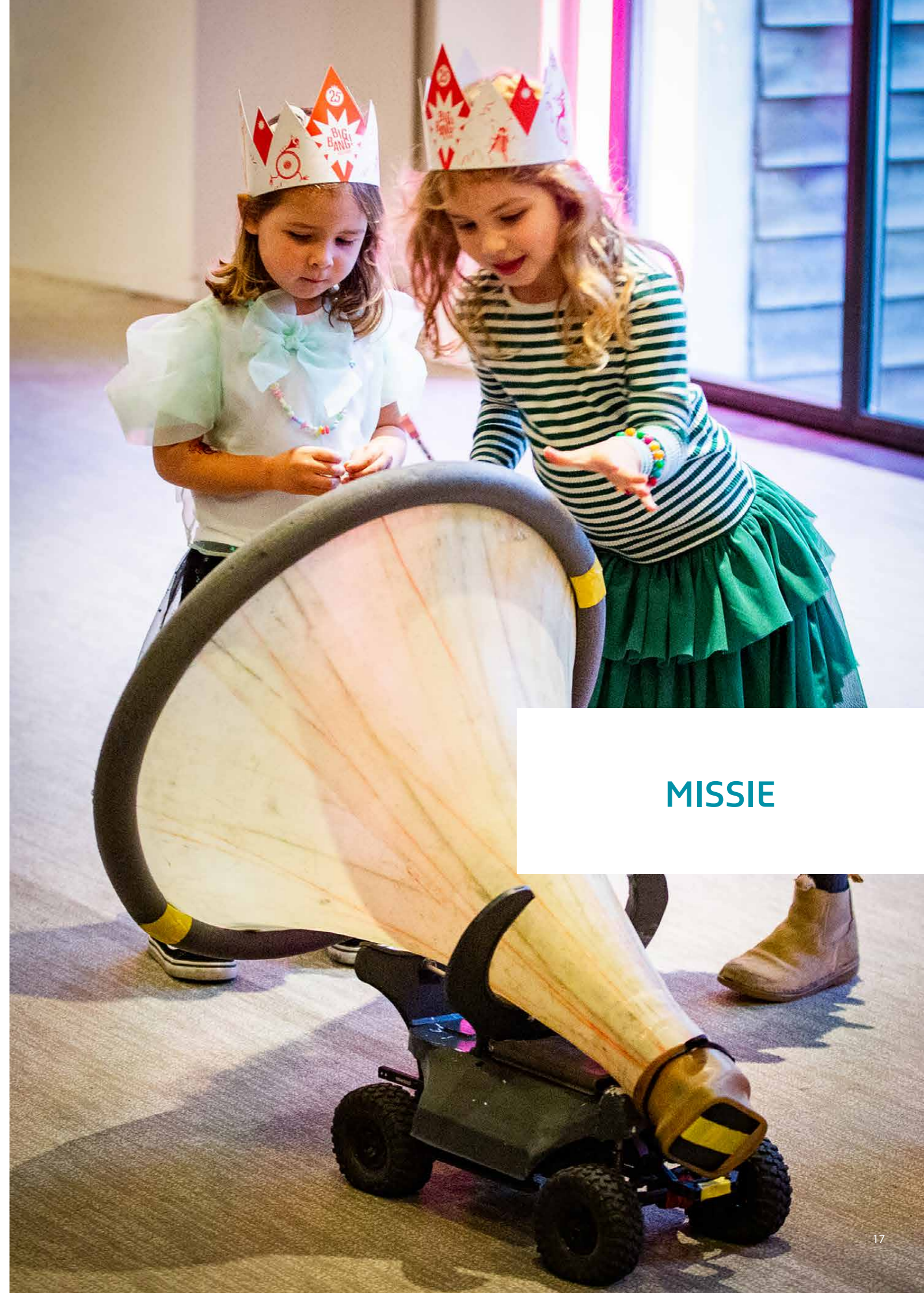
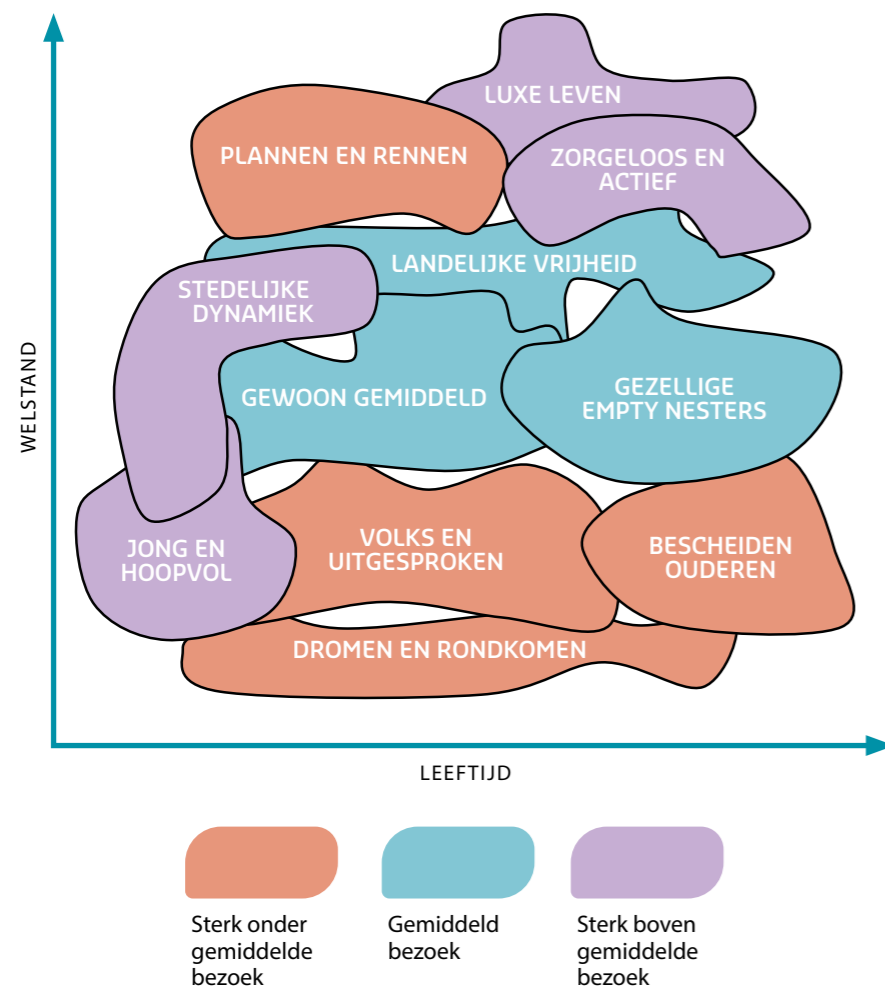
De coronacrisis heeft forse impact gehad op de bezoekersaantallen en daarmee op de bedrijfsvoering van Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede. Het aantal bezoekers is enorm teruggelopen en op het moment van schrijven van dit visiedocument (juni 2022) liggen de bezoekersaantallen nog niet op het oude niveau en is het nog onduidelijk wanneer we weer op het niveau van vóór de coronacrisis zitten. Bovendien hangt ons een flinke koopkrachtcrisis boven het hoofd, waardoor cijfers nog minder goed te voorspellen zijn. Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede moet dus de komende jaren in haar bedrijfsvoering rekening houden met de heftige schommelingen zoals die zich rond de pandemie ook al voordeden.

Whize segmentatiemodel

Om ons publiek in beeld te krijgen (en te houden) en om een gerichte doelgroepenstrategie te kunnen voeren, gebruiken we de 'Whize-segmentatie' (voorheen Mosaic).

Zoals dit (hier vereenvoudigde) model laat zien zijn er segmenten waar mensen bovengemiddeld vaak onze producties bezoeken. Het zijn enerzijds wat oudere groepen met een hogere welstand (inkomen) en anderzijds jongere groepen die of nog studeren of juist daarna net met een beloftevolle carrière zijn begonnen. Deze groepen zijn overwegend 'stadse huishoudens': bij de tijds, druk, energiek, tweeverdieners.

Het model laat ook zien dat een grote groep met vooral een lager welstandsniveau sterk onder gemiddeld bereikt wordt. Dat beeld komt overeen met de landelijke situatie (o.a. Sociaal Cultureel Planbureau, *Wat hebben mensen met cultuur?* 2021).

MISSIE

Nu we beter zicht hebben op de veranderende wereld en de opgaven die hierbij spelen, kunnen we onze missie gefundeerd formuleren.

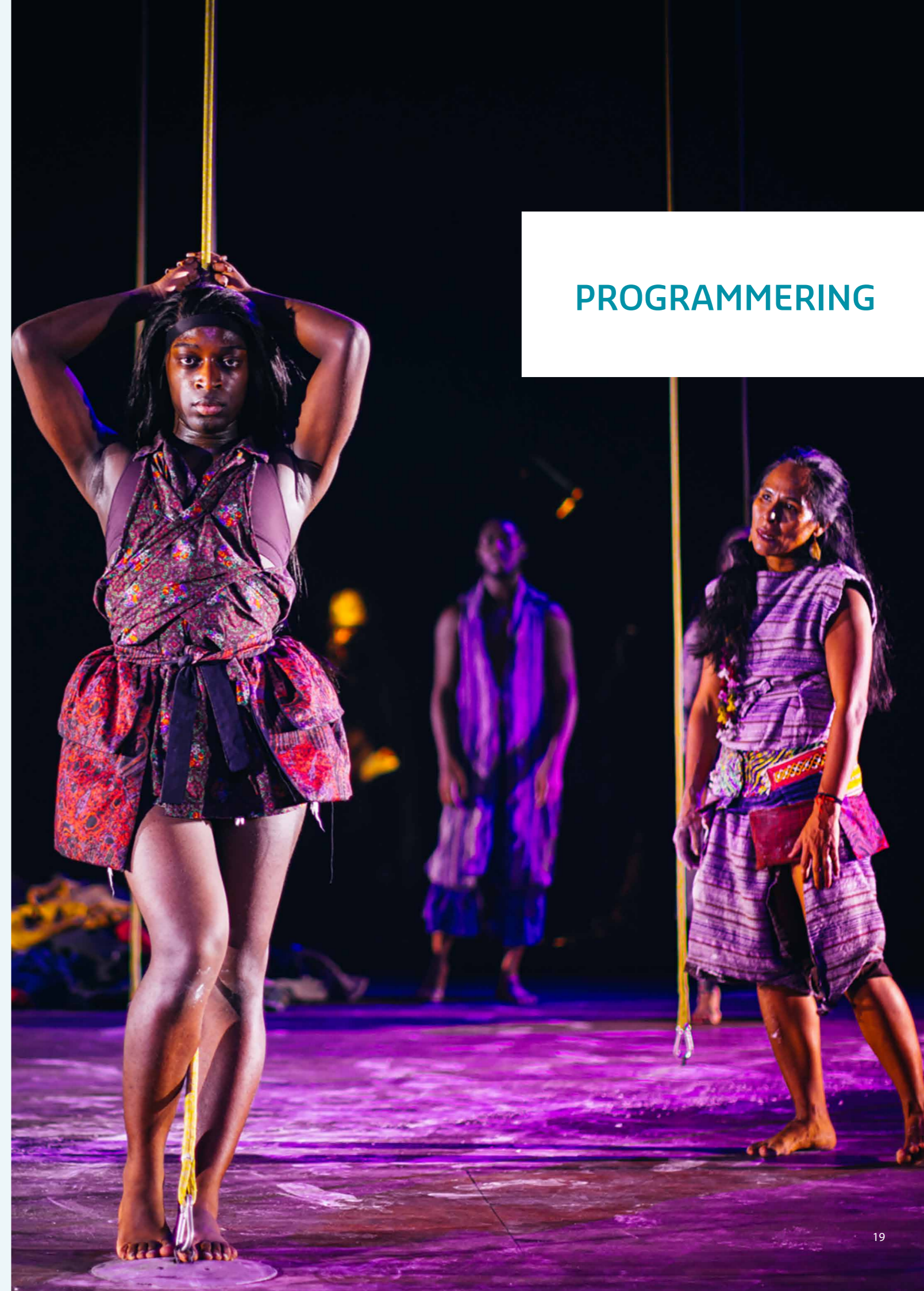
Onze missie drukt uit waar we voor staan: we staan voor het samenbrengen van mensen om samen te genieten; om in gezamenlijkheid te creëren; om samen werelden te verkennen. Dat samenbrengen doen we in de wetenschap dat ieder mens anders is en dat ieders wereld anders is. Op en rond onze podia is er dan ook ruimte voor die diversiteit.

Wij willen dat op en rond onze podia al die individuele werelden kunnen samenkomen en zich openbaren; zo maken we samen het theater. Zo bouwen we samen aan een leefbare samenleving.

Daarom is onze missie in zijn kortste variant een ondertitel; een belofte; haast een oproep:

WILMINKTHEATER EN MUZIEKCENTRUM ENSCHEDE, WAAR ONZE WERELDEN SAMENKOMEN

Where our worlds meet

PROGRAMMERING

Uitgangspunten

Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede hanteert een aantal belangrijke uitgangspunten bij de programmering van het aanbod:

1. We willen 'inclusief' zijn; er zijn voor alle bewoners van de stad en de regio. Daarom programmeren we een groot en zeer divers aanbod waardoor de verschillende publieksgroepen zich aangesproken voelen (zie ook kader: diversiteit en inclusie).
2. Muziek en muziektheater vormen het zwaartepunt van de programmering. Onze zalen zijn daarvoor gebouwd en optimaal voor ingericht.
3. We streven naar een hoge kwaliteit; kwaliteit die door ons publiek als zodanig herkend en erkend wordt.
4. We beseffen dat 'de maker' het beginpunt is van kwaliteit - en daarmee is de maker ook het beginpunt van de betekenissen die we hebben voor de mensen in de stad en de regio (zie kader). Vanuit dit besef...
 - a. gaan we met een select aantal 'makers' verdiepende relaties aan, in plaats van een oppervlakkige relatie met velen. We werken nauw samen met onze 'Huismeesters', gezelschappen die aan ons huis verbonden: Phion en De Nederlandse Reisopera: ze repeteren bij ons en voeren hier hun premières uit. We zijn een *home away from home* voor onder meer het Scapino Ballet, het Metropole Orkest, het Noord Nederlands Toneel en het ZO! Gospel Choir uit Amsterdam. Zij treden niet alleen op, maar gaan ook lokale relaties aan en ontwikkelen educatieve en/of participatieve projecten.
 - b. stimuleren we de ontwikkeling van lokale talenten, de makers van de toekomst. Dat begint met onze actieve rol ten aanzien van cultuurparticipatie en cultuureducatie.
5. Wij presenteren landelijk en internationale topproducties die je in de wijde regio niet snel zal vinden. Daarmee onderscheiden wij ons.
6. We bieden ruimte aan verleden, heden en toekomst. Daarom is er zowel ruimte voor het traditionele, klassieke vakmanschap als voor innovatie en avontuur.
7. We gaan uit van de kracht en cultuur van Twente. Daarom ontwikkelen we vanuit ons eigen productiehuis, samen met bewoners, lokale bedrijven en organisaties producties waarin de regio centraal staat, met haar specifieke verhalen, rituelen en identiteit.

Diversiteit en inclusie

Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede streeft ernaar betekenis te hebben voor alle inwoners van Enschede en de wijde regio Twente. Dat betekent dat we toegankelijk willen en móeten zijn voor een zeer diverse groep mensen.

Diversiteit draait in de kern om de verschillen tussen mensen. Zichtbare verschillen zoals (sommige) fysieke beperkingen, huidskleur, leeftijd en onzichtbare verschillen zoals seksuele oriëntatie, sociaaleconomische status en religie. In ons aanbod, de partners met wie we werken, de mensen binnen onze eigen organisatie en het publiek dat we aanspreken, streven we naar een toename van diversiteit. Met een grotere diversiteit is inclusie echter nog niet gegarandeerd.

Inclusie is het verbeteren van de mogelijkheden tot bijdragen en deelnemen aan de samenleving op basis van gelijkwaardige rechten en plichten. Daarvan is sprake als mensen zich welkom voelen, zich gehoord en gerepresenteerd weten, zich gemachtigd voelen om mee te doen.

Voor inclusie is een laagdrempelig theater en een cultureel diverse programmering echter niet voldoende. Inclusie vraagt om een proces dat in de hele organisatie is doorgedrongen, een proces dat nooit af is. Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede wil divers zijn en inclusief doen. We werken er de komende jaren hard aan om dit tot uitdrukking te brengen in onze activiteiten, ons publieksbereik en onze organisatie.

De maker van de toekomst

Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede is zich er goed van bewust dat 'de maker' - de kunstenaar, performer, artiest - het beginpunt is van kwaliteit. Daarmee is de maker ook het beginpunt van de betekenissen die wij als theater met onze activiteiten hebben (zie ook de 'betekeniscirkel'). En juist vanwege die cruciale rol verdient de maker onze intensieve aandacht.

De makers hebben het de afgelopen jaren niet altijd makkelijk gehad. Hun creatieve processen werden nogal eens verstoord. Ze waren vaak met veel bijzaken bezig, terwijl hun kerntaak (het maken van bijzondere producties) op de achtergrond kwam. Om de makers weer ontwikkelruimte te geven, knopen wij rechtstreekse relaties met hen aan.

In het brede veld van makers zien we de laatste tijd een nieuw soort maker opstaan. Meer dan eerdere generaties is deze nieuwe maker verbonden met de wereld om hem of haar heen. Deze maker staat midden in de snel veranderende wereld en wil bewust een betekenisvolle rol spelen in die wereld. De komende jaren willen we ons met name aan deze nieuwe makers verbinden.

De nieuwe maker...

- vindt zijn of haar motivatie in de betekenis die zijn of haar werk heeft voor mensen.
- is zich bewust van kleine en grote opgaven die in de wereld spelen, dichtbij en veraf, nu en in de toekomst.
De nieuwe maker verbindt haar of zijn werk impliciet of expliciet met deze opgaven.
- gebruikt in veel gevallen ook het digitale podium; gebruikt nieuwe technieken.
- wil werk maken dat inclusief is; werk dat in principe toegankelijk is voor alle mensen die belangstelling hebben voor dat werk.
- is in staat om ook andere publieksgroepen aan te spreken dan traditionele bezoekers die al naar het theater komen.

Vijf lijnen voor programmering

Onze uitgangspunten plus de ambitie om iedereen in de stad en regio te bereiken, resulteren in vijf programmajlijnen op basis waarvan wij ons programma samenstellen. De lijnen bedienen ook elk specifieke doelgroepen.

HUISMEESTERS

Programmering van onze huisgezelschappen: Phion en De Nationale Reisopera. Maar ook de 'thuisgezelschappen': nationale spelers die zich aan ons huis verbinden: Scapino Ballet, Metropole Orkest, Noord Nederlands Toneel en ZO! Gospel Choir Amsterdam.

Samen bieden onze Huismeesters een aanbod op nationaal topniveau. Behalve dat zie hier optreden, gaan de huismeesters ook relaties aan met lokale initiatieven en spelen een rol in onze educatieve programma's.

GROTE GASTEN

Onze Grote Gasten spreken een breed en groot publiek aan. Kwaliteit en toegankelijkheid gaan hier hand in hand.

We zien in deze lijn grote namen van eigen bodem (Ilse DeLange, Jochem Myjer, Jeanine Jansen). Ook grote musicals.

De komende jaren zien we hier ook een groeiend aantal internationale acts. Dat kan straks ook omdat we de grote zaal meer geschikt maken voor grote popconcerten met veel staplaatsen. Zie hoofdstuk 'Ambities'.

PARELS

Een lijn waarin bijzondere aanbod (parels) wordt gepresenteerd. Het betreft landelijk gewaardeerd, onderscheidend aanbod, voor een publiek dat open staat voor verdieping en nieuwe ervaringen.

Het programma kan variëren van jeugdtheater in De Kleine Willem tot een ware toneelmarathon in het Wilminktheater. De programmering komt tot stand in samenspraak met een netwerk van lokale 'connaisseurs' die als ambassadeur ook belangrijk zijn voor het bereiken van het publiek.

STADSGELUIDEN

Programmering waar de bewoners en organisaties uit de stad en regio onze podia en infrastructuur gebruiken. Voor (amateur-) voorstellingen, concerten, festivals, open podia, en alternatieve vormen zoals debat en ontmoeting.

Met onze professionele begeleiding organiseren de initiatiefnemers hun evenement grotendeels zelf. En zij zorgen ook voor de komst van publiek. Dus geen 'u vraagt, wij draaien', maar 'u vraagt, dan mag u meedraaien'. Samen maken we cultuur.

VAN HET HUIS

Programmering uit het WME productiehuis. Zelf ontwikkelde producties bieden ruimte aan lokale talenten en stellen lokale thema's centraal. Niet zelden ook werken vele mensen uit de omgeving mee aan de realisatie.

Van het Huis biedt een grote variëteit in omvang en soort. Van kleine muziektheaterproducties gericht op talentontwikkeling tot grootschalige locatie-theaterproducties waarbij de hele gemeenschap wordt betrokken.

PUBLIEKSGROEP Regionaal/Provincie

Relatief groot publiek met een waardering voor 'klassieke' podiumkunsten en de moderne varianten. Gemiddeld hoge opleiding en welstand. Nieuwe 'Huismeesters' spreken nieuwe generaties aan.

PUBLIEKSGROEP Regio / (Inter-)nationaal

Het 'grote publiek' in vele soorten. De diversiteit wordt bepaald door de act die er staat. Ook veel jongere generaties en midden-inkomensgroepen vinden hun weg naar de concerten.

PUBLIEKSGROEP Regionaal

Veelal een publiek van ervaren muziek- en theaterbezoekers. Doorgaans hoger opgeleid en open minded. Naast de klassieke groep ouderen komen hier ook nieuwe generaties op af.

PUBLIEKSGROEP Lokaal

De samenstelling van het publiek is hier afhankelijk van de lokale initiatiefnemers en de inhoud die zij presenteren. Opgeteld is het publiek een afspiegeling van de stad en de regio.

PUBLIEKSGROEP Regionaal

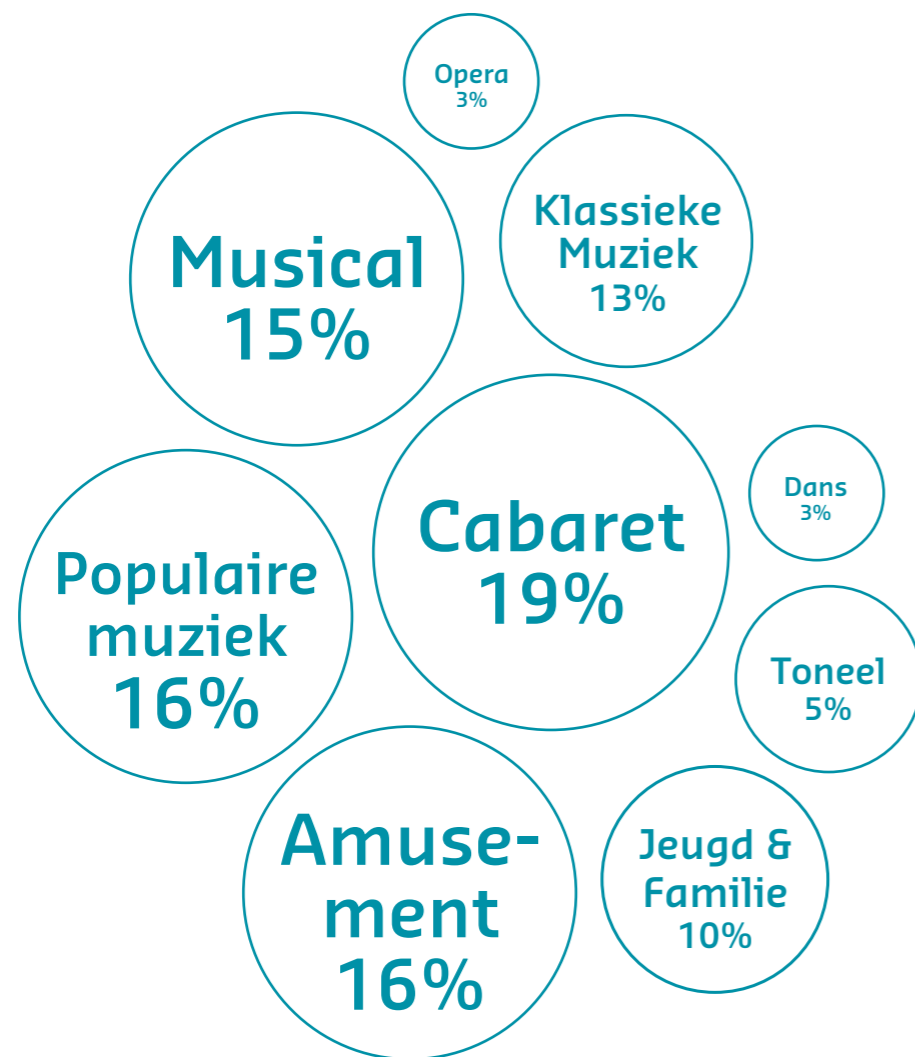
Deels achterban van de makers. Daardoor ook diversiteit. Bij grote producties ook groot publiek. De gemeenschap. Juist ook uit segmenten die we doorgaans moeilijker bereiken.

Verdeling in genres

Vanuit onze vijf programmalijnen programmeert Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede een rijk en veelzijdig programma dat aansluit op de behoeften en interesses van veel publieksgroepen aanbod. We komen tot een dwarsdoorsnede van alle genres en alle disciplines uit de podiumkunsten. Muziek en muziektheater vormen daarbij wel een zwaartepunt. Niet verwonderlijk, want daarop zijn onze zalen immers ook gebouwd en ingericht.

De genres zijn ongeveer als volgt verdeeld:

Verdeling programmering naar genre. De omvang van de 'ballen' correspondeert met het relatieve aandeel in het totaal aantal voorstellingen.

Publiek opzoeken en betrekken: cultuurparticipatie

We schreven het al: onze betekenis wordt in hoge mate bepaald door ons bereik. We willen zoveel mogelijk mensen bereiken met onze programmering en onze speciale projecten. Maar bereiken alleen is niet voldoende. Het gaat ook om 'je deelgenoot voelen' of zelfs letterlijk om 'mee kunnen doen'. Hoe intensiever de betrokkenheid, hoe groter de betekenis. Dát is waar het bij 'cultuurparticipatie' om draait.

Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede ontwikkelde een aantal projecten speciaal gericht op het vergroten en intensiveren van de cultuurparticipatie; op het deelgenoot zijn van de cultuur. De komende jaren gaan we daar mee door.

Locatietheater stelt ons in staat om grote groepen mensen te bereiken en te betrekken die anders zelden of nooit naar het theater zouden gaan. Deze vorm van theater is veel meer dan een voorstelling op een buitenlocatie. Het brengt mensen bij elkaar. De hele gemeenschap ontmoet elkaar niet alleen bij het diner vooraf, maar ook tijdens het maakproces. Locatietheater maken we samen met vrijwilligers, amateurs (spelers en muzikanten), lokale overheid en bedrijfsleven. Het is een community project dat verbindt. Tegelijkertijd draagt het bij aan talentontwikkeling van amateurs en jonge professionals (zie hoofdstuk 'Talentontwikkeling').

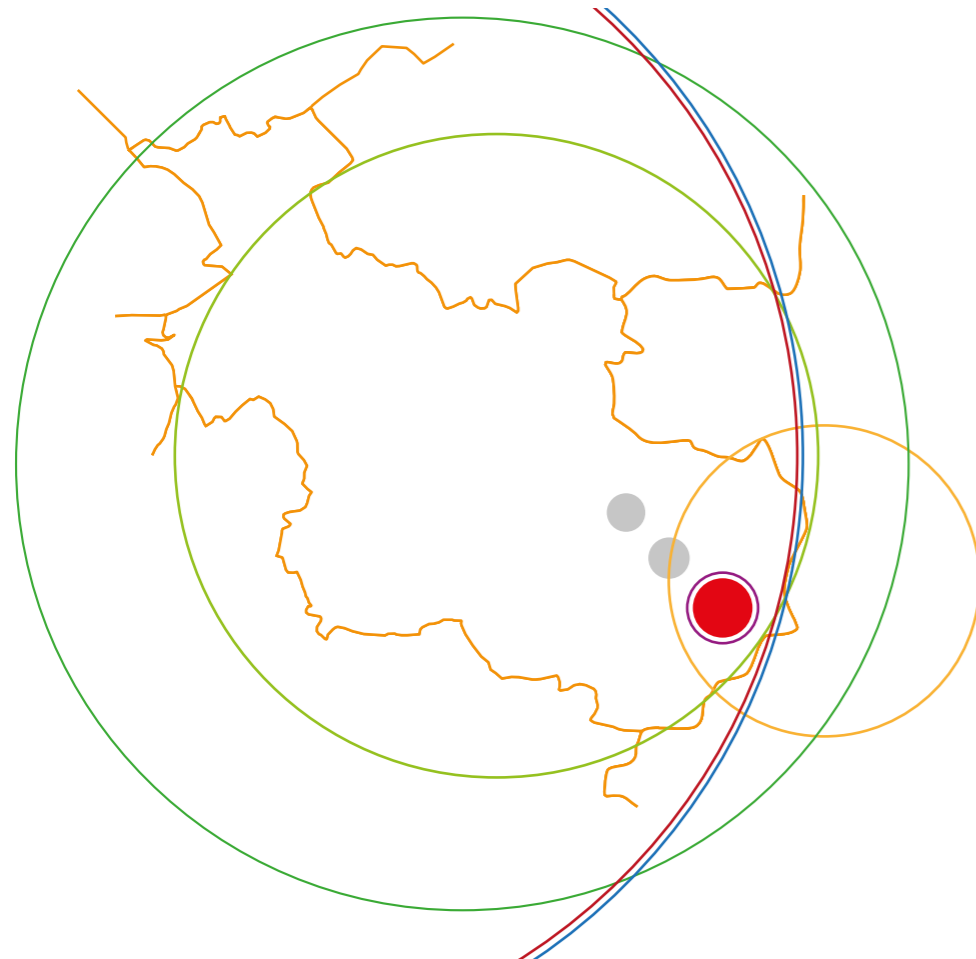
Ook met *Kennie Bennie* bereiken we een atypisch publiek. *Kennie Bennie* is een nieuwe (hybride) theatervorm met een spelelement, waarbij we de bezoekers onderdeel maken van het verhaal. De deelnemers proberen met behulp van online filmpjes en aanwijzingen een mysterie op te lossen. Zo ontstaat een *Kennie Bennie*-community, die elkaar bij elke aflevering ontmoet. We werken hierbij samen met Tubantia en het Enschedese bedrijfsleven.

Onze productie *Huize Enschede* betreft de moeilijk bereikbare doelgroep studenten bij het theater. De verhalen uit de studentenhuizen in Enschede liggen aan de basis van een serie voorstellingen. De studenten worden nauw bij het maakproces en de randprogrammering betrokken. We maken ze op die manier mede-eigenaar en daarmee ambassadeur van Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede.

Om mensen uit de wijken te betrekken bij ons aanbod, is er ook de WijkJury. Deze bestaat uit Enschedeërs die onbekend zijn met het theater. Diversiteit, motivatie en geografische spreiding over de stad zijn belangrijke selectiecriteria voor de samenstelling van deze groep. De juryleden bezoeken gedurende het seizoen tien verschillende voorstellingen en gaan daarover in gesprek met elkaar en de makers. Aan het eind van het theaterseizoen kiezen ze de beste voorstelling. De juryleden worden ware ambassadeurs voor Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede en motiveren hun familie, vrienden, burens en wijkgenoten om ook eens naar een voorstelling te gaan. De eerste ervaringen met de WijkJury in seizoen 2021-2022 geven veel vertrouwen in dit concept.

Verzorgingsgebied publiek

HUISMEESTERS

- Nederlandse Reisopera
- Phion, Orkest van Gelderland & Overijssel
- Scapino Ballet
- Metropole Orkest
- ZOI Gospel Choir
- Club Guy & Roni (NITE)
- Noord Nederlands Toneel

GROTE GASTEN

- Theateralliantie
- Nederlands Dans Theater
- Het Nationale Ballet
- Amsterdam Sinfonietta
- Wende Snijders
- Jochem Myjer

VAN HET HUIS

- Wilmink Kweek
- Amateurs
- Locatitheater

STADSGELUIDEN

- Young Creators
- Amateurs
- 165 nationaliteiten
- Educatie
- Maatschappelijke Verantwoording
- Huize Enschede
- Studenten

PARELS

EUREGIO

- KING'S MEN
- Language No Problem
- Grensoverschrijdend

REGIO VERHALEN

- Landschap Overijssel
- TINC
(Zweike Theaters, Theater de Meenthe & Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede)
- Amateurs

CULTUUREDUCATIE EN TALENT-ONTWIKKELING

Zoals we op verschillende plekken al stelden: de betekenis die wij als theater hebben, begint bij de makers. Zonder makers geen betekenis. Daarom investeren we samen met verschillende partners in de ontwikkeling van onze (toekomstige) makers. Dat betekent dat we bij het begin beginnen - in de kinderjaren - en dat we vervolgens bij elke stap van talentontwikkeling betrokken zijn, tot en met het moment waarop een gemotiveerde talentvolle maker bij ons de sterren van de hemel speelt.

Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede speelt een belangrijke rol in de héle keten van talentontwikkeling.

Het ontwikkelen van toekomstige makers begint met een eerste contact en ervaring met muziek en theater. Dat contact en die ervaring kan niet vroeg genoeg beginnen. Thuis, op school of bij ons in het theater. Wij programmeren bijvoorbeeld een babyconcert en kleuterpeuterconcert. Scholen komen bij ook met jonge kinderen bij ons voor een eerste echte theater- of livemuziekervaring.

En vervolgens gaat het stap voor stap verder. Daarbij speelt ons eigen 'productiehuis' een belangrijke rol. Vanuit dit productiehuis maken wij projecten op maat waarin talenten van verschillend ontwikkelingsniveau een plek kunnen krijgen. Dat kan beginnen met een eerste, actieve betrokkenheid bij of deelname aan locatietheatervoorstellingen. Dan de wat verder ontwikkelde amateurs die in het talentprogramma 'Kweekvijver' worden opgenomen en een rol krijgen in eigen producties. Gevolgd door projecten gericht op de talenten die hun vak willen maken van muziek of theater. Tot slot maken we met de jonge talenten ook professionele voorstellingen die zelfs gaan toeren door het hele land.

Wij hebben voor elke stap in de talentontwikkeling een passend programma dat talenten verder brengt.

De Kweekvijver

In het programma Kweekvijver ontwikkelen we projecten voor topamateurs uit de regio. Ze nemen bijvoorbeeld deel aan ons eigen Wilmink Project Orkest en spelen zo mee in de meest uiteenlopende producties. Zoals de Markus Passion, voor amateurs in de hoogste divisie. De Kweekvijver is er overigens ook voor oudere amateurs.

In de samenwerking met onze partners (o.m. Kaliber kunstenschool, Conservatorium Metropool) maken we het mogelijk dat jongeren uit de kweekvijver kunnen samenwerken met professionals. Zo speelden diverse kinderen uit Twente met het Nederlands Blazers Ensemble in het nieuwjaarsconcert in het Concertgebouw in Amsterdam.

Wilminks Kweek

Wilminks Kweek is ons praktijkgerichte talentontwikkelingsplatform, waarbinnen jonge professionals zich ontplooiën tot authentieke en flexibele muziektheaterartiesten. Met persoonlijke begeleiding en de praktijk van het spelen in meerdere producties van het Wilminktheater leiden we talenten op én bieden hun de mogelijkheid om door te stromen. Zo kregen deelnemers van het pilotproject van Wilminks Kweek al een hoofdrol in verschillende voorstellingen of werkten als productie leider. Sommigen stroomden door naar vervolgonopleidingen in het buitenland.

TINC

Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede is samen met Zwolse Theaters en Theater de Meenthe het initiatief TINC gestart. De drie theaters helpen vanuit TINC professionele Overijsselse theatermakers om hun kansrijke ideeën te ontwikkelen tot geslaagde theaterproducties met een regionaal verhaal. Net zoals dat bij start-ups in het bedrijfsleven gaat, worden de vaak jonge makers begeleid door een incubator. Daarom de naam 'Theater Incubator', kortweg TINC.

Uitgangspunt van TINC is dat in de huidige praktijk veel theaterprojecten niet hun potentiële niveau en bereik weten te realiseren omdat mankracht, ervaring, netwerk en faciliteiten bij de makers ontbreken. Wij hebben die expertise wél in huis. En dat wordt nog eens versterkt omdat we de krachten van drie producerende theaters bundelen.

Een incubator, geen productiehuis

Makers melden zich via een laagdrempelige procedure bij TINC met een theaterconcept. Wij geven hun vervolgens advies over de artistieke inhoud, de marketingstrategie, het zakelijke management, de financiering en de productie. Het resultaat: meer kwaliteit en een groter bereik.

Deze begeleiding vindt plaats in de ontwikkelfase van het project. TINC is uitdrukkelijk geen producent en zal dus niet bij de uitvoerende fase betrokken zijn. De makers kiezen een eigen productiehuis, waarbij het ook tot de mogelijkheden behoort om De Meenthe, het Wilminktheater of Zwolse Theaters in te huren.

Ontwikkelfunctie voor muziektheater

Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede is de logische plek voor een ontwikkelplaats voor grote muziektheaterproducties. Die functie ontbreekt op dit moment in Nederland, terwijl de vele grote zalen die ons land rijk is wel een behoefte hebben aan een regelmatig, kwalitatief hoogstaand nieuw aanbod.

Ons eigen productiehuis neemt het initiatief om in die lacune te voorzien. Voortbouwend op inmiddels acht jaar ervaring met grote, eigen producties (o.m. *Oliver!* en *The Christmas Night*) zullen we de komende jaren in nauwe samenwerking met de Theateralliantie (netwerk van beurtelings producerende theaters) regelmatig nieuwe grotezaalproducties uitbrengen. Hierin is er een vanzelfsprekende ruimte voor het talent dat we - vaak al enige jaren - onder onze hoede hebben genomen.

**ONS HUIS,
ONZE PODIA**

Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede programmeert en produceert producties op zes verschillende podia in Enschede. Naast het Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede (Kleine Zaal en Grote Zaal) behoren ook De Grote Kerk op de Oude Markt, de Hertog Jan popzaal en De Kleine Willem (de kleine zaal in de voormalige Twentsche Schouwburg) tot de podia waarop wij onze programmering presenteren.

Met ruimte voor opgeteld ruim 4.000 gasten, biedt Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede de grootste zaalcapaciteit van Oost-Nederland.

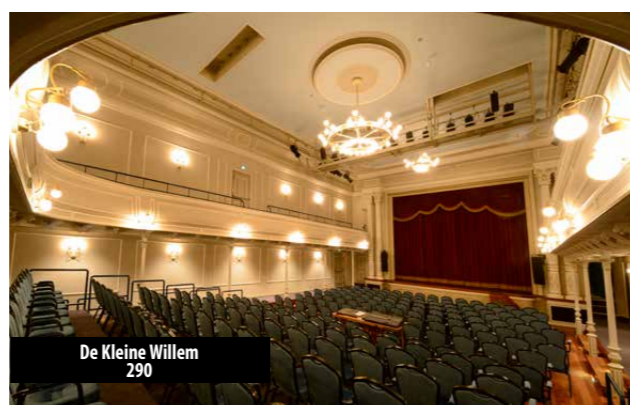
Muziekcentrum Kleine Zaal
200

Muziekcentrum Grote Zaal
1000 - 1800

Wilminktheater Pay, Zaal
+ foyers en zaaltjes 1001

De Kleine Willem
290

De Grote Kerk
350

Hertog Jan popzaal
500-800

Huis waar mensen samenkomen

Voor Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede is het belangrijk dat mensen kunnen samenkomen in onze cultuurgebouwen. En die bestaan uit méér dan alleen zalen en podia en ze hebben bovendien niet alleen 's avonds ruimte voor activiteiten. Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede wil haar hoofdgebouw steeds meer ontwikkelen tot een cultureel huis waar mensen zich van 's morgens vroeg tot 's avonds laat welkom voelen. Voor ontmoeting, studie, werken, inspiratie, een kop koffie, even niets... Een cultureel en gastvrij hart voor de stad dat altijd klopt. Daarom gaan we de komende jaren steeds meer ook overdagprogrammering aanbieden. Voor die dagelijkse culturele invulling van ons totale huis, werken we samen met andere culturele spelers in de stad. Naast de makers zijn dat onder andere met de bibliotheek, met Kaliber Kunstenschool en Metropool, Universiteit Twente en het onderwijs.

Mogelijk leidt de samenwerking met de bibliotheek, Metropool en Kaliber de komende jaren tot een meer permanente, gezamenlijke invulling van ons hoofdgebouw. Daartoe zijn op dit moment vergaande besprekingen gaande.

Ook op andere (buiten)locaties

Om zoveel mogelijk mensen in de regio te bereiken, beperkt Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede het programmeren van het aanbod niet tot de eigen podia en de eigen zalen. Steeds vaker gaan we de regio in. Daar is onze programmering te gast op de podia van collega-instellingen, maar de laatste jaren verbouwen we een buitenlocatie tot een spectaculair 'podium' voor onze eigen producties van locatietheater. Met de ontwikkeling van eigen locatietheaterproducties is onze capaciteit en ons publieksbereik sterk ontwikkeld. Deze producties spelen, doorgaans meerdere keren, op locaties in Twente met een relatief grote publiekscapaciteit. Opgeteld is ons bereik via ons locatietheater goed voor zo'n 25 procent van het totale bereik.

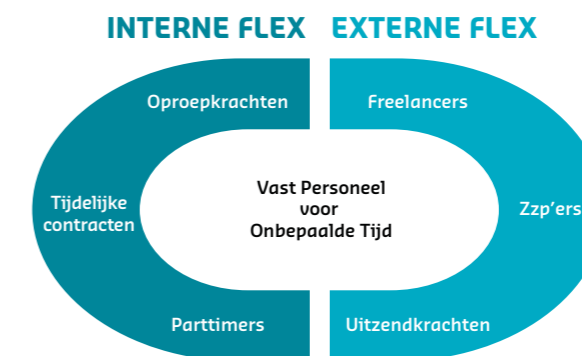
Twentse Theaterkassa

Om beter bereikbaar te zijn, om méér publiek te bereiken en om tegelijkertijd efficiënter te werken hebben we de Twentse Theater Kassa helpen ontwikkelen. De Twentse Theater Kassa is een systeem waarin de deelnemende theaters hun voorstellingen plannen, klantgegevens opslaan en tickets verkopen. Deelnemende theaters zijn Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede, Theaterhotel Almelo, Reggehof Goor, Hof 88 Almelo en Concordia Enschede. Op termijn zijn alle theaters in Twente welkom om deel te nemen, maar er wordt begonnen met deze beperkte groep theaters om ervaring op te kunnen doen en verbeteringen/aanpassingen door te voeren. De Twentse Theater Kassa integreert het bijzondere aanbod in de regio op één punt en geeft ook zicht op de last-minute mogelijkheden (de avondkassa van Twente). Daarmee bieden we het publiek een breder aanbod en verwachten we per saldo een stijging van het aantal bezoekers.

ORGANISATIE

Al ruim voor de coronacrisis heeft Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede projecten ontwikkeld gericht op nieuwe doelgroepen en innovatie. Daardoor gingen we, naast de doorlopende stroom van werkzaamheden en programmering, steeds meer projectmatig werken.

Het is niet verstandig om een organisatie die in toenemende mate projectmatig gaat werken, te bemensen met enkel vaste medewerkers. Omdat de aard en omvang van de projecten wisselt verschillen de benodigde skills en expertise per project, soms zelf per fase van een project. Er ontstaat een vaste kern met een projectmatige schil.

Daar waar voorheen ruim een jaar van tevoren een seizoensplanning werd opgesteld, en daarvan afgeleid een capaciteitsplanning, is er steeds meer sprake van een kort cyclische invulling van de programmering. De programmering wordt een mix van een vaste kern van vooraf geplande producties en producties die worden toegevoegd op basis van actualiteit of behoefte.

Dit vraagt ook verandering van de medewerkers. De begeleiding van onze medewerkers is een belangrijk aandachtspunt de komende periode. Met respect voor de cultuur van de organisatie is flexibilisering van de planning noodzakelijk. Ook zal er worden ingezet op (bij)scholing om de medewerkers zodat ze hun ervaringen, kennis en vaardigheden kunnen blijven aanscherpen. Op deze manier kan Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede makkelijker inspringen op nieuwe ontwikkelingen en hebben we medewerkers die op de hoogte zijn van de laatste trends in het vakgebied.

Samenwerken

Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede gelooft in samenwerking. Samen krijgen we veel voor elkaar en samen hebben we meer betekenis voor de stad en de regio. We werken op verschillende terreinen aan verschillende projecten samen. Op het moment van schrijven zijn belangrijke samenwerkingspartners:

- Gemeente Enschede
- Provincie Overijssel
- Metropool
- Kaliber Kunstenschool
- Bibliotheek Enschede
- Universiteit Twente
- 4 Oost theaters (Deventer, Hengelo, Zwolle)
- TINC partners (Steenwijk, Zwolle)
- Twentse Theater Kassa (Concordia, Hof 88, Theaterhotel Almelo, Reggehof)
- Samenwerkende schouwburgen Oost-Nederland
- Cultuur- en opleidingspartners
- Verschillende landelijke gezelschappen (zie programmering)

Huiskamer

Met de bibliotheek, de muziekschool en andere partners blijven we onderzoeken of en hoe we in onze hoofdlocatie kunnen komen tot een 'Huiskamer van de Stad', waarbij de samenwerking daadwerkelijke synergievoordelen oplevert.

Onderdeel van die planvorming is om zaken als frontoffice en horeca op elkaar af te stemmen of gezamenlijk vorm te geven. Maar daarnaast kunnen ook mogelijkheden ontstaan om op andere vlakken de synergie te gaan uitnutten.

Duurzaamheid

Duurzaamheid vormt een structureel onderdeel van het beleid van WME, en ook daarin kiezen we voor een integrale aanpak. De grootste impact kunnen we maken met onze gebouwen, en het beheer en het gebruik daarvan. We hebben de afgelopen jaren tijd en middelen geïnvesteerd om die te verduurzamen. En dat loont: op alle drie de onderdelen zullen we getoetst worden volgens de normen en zullen we aan de hand daarvan een BREEAM-certificering ontvangen. Een algemeen geaccepteerde methode om de duurzaamheidsprestatie van gebouwen en gebieden te bepalen. Dat is best bijzonder: de meeste organisaties streven certificering van 'slechts' twee onderdelen na.

We hebben al veel gedaan om op dit niveau te komen: zo hebben we zowel het Muziekcentrum als het Muziekkwartier aangesloten op het warmtenet, waardoor beide panden inmiddels zonder gas kunnen voorzien in de warmtevraag. En wordt al ons afval gescheiden ingezameld en afgevoerd, wat voor een huis als het onze met zoveel gebruikers best een opgave is. Al ons plastic afval wordt verwerkt in Duitsland, waar de recycling van plastic strikt wordt nageleefd.

We zetten de komende jaren graag nog een stap extra. Die plastic stapelglazen gaan we vervangen door een duurzamer alternatief. Het dak van het Muziekcentrum komt vol zonnepanelen te liggen. Alle verlichting wordt LED. Bij de aanstaande verbouwing zorgen we voor zoveel mogelijk recirculatie van materiaal, zoals het meubilair. Koffiedrab gebruiken we om zeep van te laten maken, of de paddenstoelen op te kweken die ingrediënt zijn voor onze eigen bitterballen die we uitserveren na de voorstelling. In de selectie van leveranciers van diensten en producten is duurzaamheid een nog zwaarwegender speerpunt.

De grote ambitie is om WME energieneutraal te maken, door om te beginnen onze CO₂-uitstoot naar een zo laag mogelijk niveau te brengen. Voor de komende jaren is onze doelstelling onder meer om op de BREEAM-score door te laten groeien van Good (2 sterren) naar Excellent (4 sterren). We vragen al onze partners om ons daaraan te houden.

AMBITIES RICHTING 2030

In de voorgaande hoofdstukken verkenden we de ontwikkelingen en opgaven voor de wereld, voor de stad en voor ons als organisatie. We formuleerden mede op basis hiervan onze missie en brachten onze betekenissen in beeld. We schetsten hoe we omgaan met programmering en welke podia we daarvoor inzetten.

In dit hoofdstuk kijken we naar onze ambities. Wat willen we de komende jaren beter doen? Waar gaan we extra aandacht aan besteden? Wat is ons antwoord op de ontwikkelingen en opgaven die we schetsten? We kijken daarbij onder meer naar ons publiek, onze programmering, onze (data based) marketing en onze faciliteiten.

Ambities publiek

Ontwikkeling publieksbereik

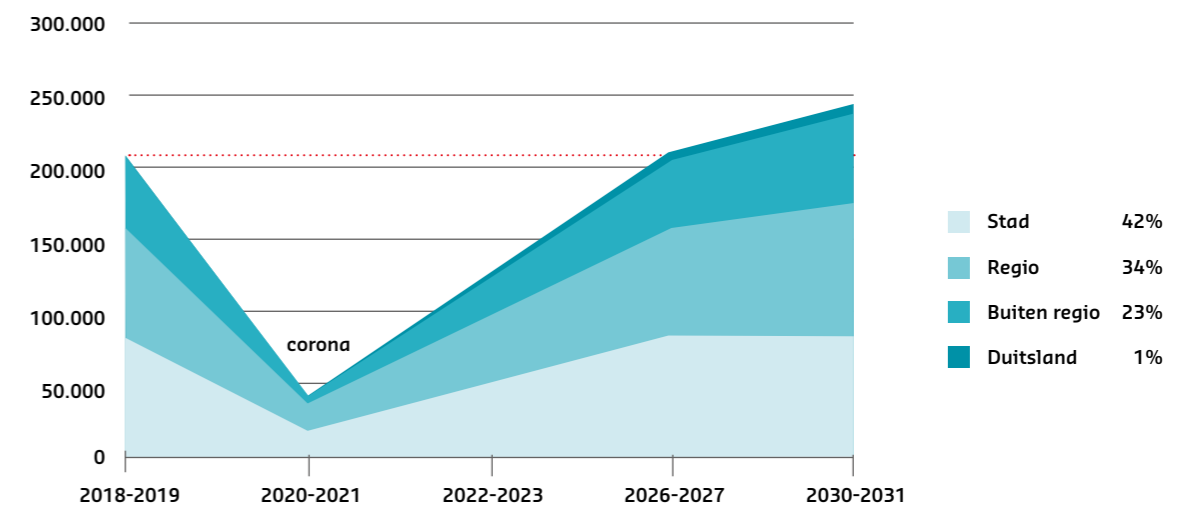
De huidige onzekerheid over de marktontwikkeling weerhoudt ons er niet van om ambities voor de langere termijn uit te spreken. Deze ambities laten de komende tien jaar wél een groei zien in het totale publieksbereik: van zo'n 210.000 in 2018-2019 (vóór corona) tot zo'n 245.000 in seizoen 2030-2031. Dat is een groei van zo'n 15 procent.

Binnen deze groei willen we vooral ook publiekssegmenten in aanraking brengen met het theater en muziek die nu nog achterblijven in de analyses: met onder meer de minderdraagkrachtige groepen.

De komende jaren halen we banden met onze oosterburen nauwer aan, en brengen we ons aanbod nog nadrukkelijker onder de aandacht. We zoeken daarbij de samenwerking op met onze Duitse collega's. Samen met Euregio ontwikkelen we projecten zoals meertalige producties en werken we aan Europese financiering.

Publieksontwikkeling tot 2031

Publiek en herkomst

Strategie

Om de beoogde groei te realiseren, maken we een aantal strategische keuzes op het gebied van programmering en marketing. Tegelijkertijd wordt de groei gestimuleerd door factoren van buiten; meer autonome ontwikkelingen.

1. We gaan meer datagedreven werken. We weten de komende jaren beter wat ons huidige en ook wat ons nog niet bereikte publiek wil (zie kader 'Data gedreven werken').
2. Om de nu nog achterblijvende doelgroepen toch te bereiken, voeren we ook een gerichte strategie waarbij we juist voor en ook met deze groepen gaan programmeren. (zie ook 'Programmering').
3. Samen met Metropool Poppodia van Twente gaan we méér grote, internationale pop acts programmeren in de Grote Zaal van het Muziekcentrum. We groeien naar zestig van deze acts per jaar. Deze programmering trekt meer publiek. Juist ook van buiten de stad en regio (zie kader 'Ontwikkeling van de Grote Zaal Muziekcentrum' onder ambities).
4. We zetten in op het bereiken van twintig procent meer studenten in 2030. We doen dat met speciale programmering voor studenten en met betere communicatie.
5. We ontwikkelen een intensievere relatie met de Universiteit Twente. We worden een vaste locatie voor de activiteiten van de universiteit: onderwijs, presentaties, uitreikingen, seminars, etc.
6. Door de samenwerking met stedelijke partners in ons programma 'Stadsgeluiden' komt meer en meer verschillend publiek over de vloer. Deze diverse groep bezoekt eerder de stadsgesprekken, amateurkunst, jeugdtheater en ander laagdrempelig aanbod. We zetten in op een substantiële groei (+15%).
7. Door intensieve marketing en samenwerkingsprojecten in Euregio-verband, plus onze grotere popprogrammering, verwachten we dat het aandeel Duitse bezoekers stijgt van 2.100 op dit moment naar zo'n 7.000 in 2030.
8. Buiten onze strategie om, verwachten we op basis van landelijke ontwikkelingen een groei van de bevolking in ons verzorgingsgebied met zo'n 5 procent in 2032. Die groei werkt ook door in de bezoekersaantallen.

Datagedreven werken

Om niet alleen het publiek optimaal te bereiken én optimaal te bedienen, maar ook om een gezonde exploitatie te blijven realiseren, intensiveren we de komende jaren het 'datagedreven werken'. Dat betekent dat onze programmering, marketing én de andere bedrijfsprocessen nog meer worden gestuurd op basis van informatie (data) over de kenmerken, voorkeuren, behoeften en het gedrag van ons publiek.

We verwerven deze publieksdata deels zelf. Daarvoor zullen we de komende jaren blijven investeren in onze (CRM-)systemen en onze gezamenlijke 'Twentse Theaterkassa'. Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede neemt echter ook deel aan DIP, het Digitaal Informatieplatform Podiumkunsten. De komende jaren zal dit landelijke platform steeds betere data gaan leveren waar wij onze ticketing, marketing en programmering mee kunnen sturen.

De komende periode innoveren we echter niet alleen onze ticketing- en marketingmodules, ook andere onderdelen van ons bedrijfsproces worden optimaal gekoppeld aan de beter beschikbaar komende datastromen. We implementeren we een vernieuwde 'boekingsmodule' die er via een organisatie-breed dashboard voor zorgdraagt dat wanneer een evenement wordt geboekt, elke afdeling (techniek, horeca, marketing, etc) een begroting en benodigde capaciteit invoert. De opgebouwde (historische) data helpen daarbij. Het systeem vergelijkt real time deze prognose met de resultaten. De boekingsmodule geeft aan wanneer er rode cijfers dreigen en bijsturing noodzakelijk is.

Met data impact aantonen

Naast optimaal publieksbereik en een gezonde bedrijfsvoering, biedt het datagedreven werken nog een belangrijke kans de komende jaren: het sturen op impact. Want goede publieksaantallen en een gezonde exploitatie zijn weliswaar belangrijk, maar zeggen lang niet alles over de impact die we hebben op de bewoners van de stad en regio. En uiteindelijk gaat het ons juist om deze impact; om de betekenis die we hebben in het leven van mensen (zie hoofdstuk 'Van betekenis zijn').

Daarom ontwikkelen we de komende jaren een datagedreven 'impactmonitor'. Daarmee kunnen we inzichtelijk maken wat we voor mensen betekenen. En daarmee weten we ook of we ons werk goed doen. We kunnen dan ook beter aantonen waarom en waar Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede van grote betekenis is voor de stad en de regio.

Daarmee is data-gestuurd werken bij Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede veel meer dan een marketingstrategie. Het gaat over het optimaliseren van de gebruikerservaring en is een bedrijfsstrategie geworden die ons motiveert en legitimeert.

Ambities programmering

Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede wil de betekenis van zijn programmering de komende jaren versterken en daarmee vooral ook andere bevolkingsgroepen bereiken. Per programmalijn ziet dat er als volgt uit:

HUISMEESTERS

Om onze huisgezelschappen goed te kaderen is het belangrijk om intensief samen te werken met andere grote landelijke gesubsidieerde gezelschappen die exclusief in de regio staan.

Dit geeft een heldere signatuur (muziektheater in haar breedste vorm) en bespeling van onze grote zalen. Daarnaast geven deze Huismeesters de mogelijkheid voor seriebespeling en cross-overs. Phion en de Nederlandse Reisopera worden samen met Scapino Ballet, Club Guy en Roni/NNI, Metropool Orkest en ZO! Gospel Choir de komende jaren onze Huismeesters. Dit betekent een intensieve en unieke samenwerking.

GROTE GASTEN

In deze programmalijn staat het topaanbod van groot amusement. De basis onder het bestaansrecht van onze zalen.

Groot gemonteerde musicals die we samen met de Alliantie produceren en Pop-sta concerten zullen de komende jaren nadrukkelijk de aandacht krijgen.

Samen met onze partner Metropool gaan we 20 (inter)nationale top-producties realiseren die ook aansluiting vinden bij jongeren en andere etnische doelgroepen.

Een positie die we continue moeten blijven verdienen. Grote producenten trekken zich terug, blijvend in beeld blijven voor aansprekend aanbod.

PARELS

We blijven de meest bijzonder producties naar de regio halen. We programmeren deze niet alleen op onze eigen podia maar ook op een aantal passende podia in de regio. Van kerk, kasteel, tot lokaal theater. Zo verhogen we de kwaliteit van het aanbod in de hele regio.

Zomerprogrammering WME wil de komende jaren stap voor stap programmering voor de zomermaanden ontwikkelen.

Op die manier is ons huis 12 maanden van betekenis. We testen nieuwe formats, nieuwe festivals. We overwegen om samen met partner UT en andere partners ruimte te bieden aan Summer Schools.

STADSGELUIDEN

We rollen de rode loper uit in de stad en de wijken.

Deze programmalijn is belangrijk in de ontwikkeling van de huiskamer.

We willen een permanent debatpodium faciliteren.

Met de Young Creatives willen we een podium geven aan jongeren uit de wijken in nauwe samenwerking met onze culturele partners evenals RumoeR dat tot doel heeft om zoveel mogelijk mensen te laten kennismaken met nieuwe sounds, innovatieve instrumenten en technieken uit de 20ste en 21ste eeuw. Maar ook het faciliteren van 7 klankbordpanels voor senioren, studenten, wijkjury en andere doelgroepen uit de stad. We bereiken de haartvaten van de samenleving.

VAN HET HUIS

We willen elk jaar een eigen locatietheater-productie realiseren.

Het ene jaar een grote, het tweede jaar een wat kleinere. Verbonden met de verhalen en gemeenschappen van Twente.

We willen het door ons ontwikkelde aanbod breder uitrollen, bijvoorbeeld samenwerking met de Theateralliantie. Na een aantal avonden WME gaan deze producties op tournee door het land.

Met TINC zijn we in een vroeg stadium betrokken bij nieuwe producties.

Wilminks Kweek wordt een vaste waarde en wordt geïntegreerd in de eigen producties.

Ambities podia

Met alle veranderingen die op ons af komen is het is van belang dat we voorsorteren op een aantal ontwikkelingen. Alleen zo kunnen we onze podia optimaal blijven benutten. In 2022 wordt de business case en een eventuele fasering van de noodzakelijke aanpassingen verder uitgewerkt. In 2023 streven we naar 10 concerten in de aangepaste zaal. Uiteindelijk moet de doorgroei naar 20 concerten plaatsvinden.

Optimaal gebruik van de Grote Zaal Muziekcentrum

De komende jaren moeten en willen we onze grote muziekzaal intensiever en rendabeler gaan inzetten. Daar zijn drie verschillende redenen voor.

Als eerste zien we dat de regio een grote zaal voor 'popmuziek' ontbeert. Wij hebben die zaal in ons Muziekcentrum eigenlijk in huis: als de stoelen eruit worden gehaald, is er plek voor 1.800 mensen.

Daarom gaan we samen met poppodium Metropool intensiever aan de slag met het ontwikkelen en inkopen van muziek aanbod voor deze Grote Zaal in het Muziekcentrum. Zo ontstaat de grootste popzaal in de verre omtrek. Een aantrekkelijke plek voor (inter)nationale acts, ook met het oog op het verzorgingsgebied in Duitsland. Vanzelfsprekend gebeurt dit in afstemming met de huidige gebruikers van de grote zaal (ArtEZ, Phion en de Nederlandse Reisopera), waarbij het onderbrengen van repetitieactiviteiten op een andere locatie een optie is.

Een tweede argument ligt in onze betekenis. Willen we voor méér publiek betekenis hebben, dan zijn wij het aan onszelf verplicht om de zaal vooral als publiekszaal te gebruiken: een zaal waar het publiek in aanraking komt met topmuziek. Als de zaal te veel dagen in het jaar louter een repetitieplek is, dan hebben we veel uit te leggen, aan onszelf, aan de politiek en aan het publiek.

Een derde reden om onze Grote Zaal intensiever te gaan inzetten, is van bedrijfseconomische aard. We hebben méér inkomsten uit deze zaal nodig voor onze toekomstige exploitatie en investeringen.

Tegelijkertijd moeten we ook anticiperen op een zeker bedrijfsrisico dat de huidige hoofdbespeleers van de zaal, Phion en de Nederlandse Reisopera, met zich meebrengen. Beide spelers worden primair gefinancierd uit de Basisinfrastructuur (BIS) van het Ministerie van OCW. Daarbij bestaat elke vier jaar de kans dat de subsidie wijzigt of – onverhoopt – zelfs stopgezet wordt. Dat geeft ons de verplichting om dit risico te beperken door naast het orkest en de Reisopera veel andere muziekproducties in de grote zaal te programmeren.

We gaan de komende periode samen met de huidige bespeleers kijken hoe we tot een optimale bespeling kunnen komen en mogelijk ook oplossingen kunnen vinden voor de repetitielocatie.

Wij verwachten dat de komende jaren een revolutionaire ontwikkeling zal plaatsvinden in de theaters. Technologische ontwikkelingen gaan impact hebben op wat we programmeren en hoe we dat faciliteren.

In 2022 worden diverse fonds- en subsidieaanvragen ingediend om een proefopstelling te financieren. Deze proefopstelling moet in 2023 operationeel zijn en vormt de basis voor besluitvorming over (met externe middelen gefinancierde) investeringen in aanpassing van één of meerdere zalen.

Immersieve technologie op onze podia

Ons beeld is dat de vele vrachtwagens die voorrijden om een decor af te leveren zullen gaan verdwijnen. Het is te kostbaar en niet duurzaam. Een decor wordt toekomstig uit de cloud gehaald en geprojecteerd in onze zaal, op daar aanwezige voorzieningen.

Op dit moment is de benodigde hardware nog te duur voor de gewone theatermaker, maar gedreven door de kracht van de 5G-technologie, en het gebrek aan live-cultuurervaringen, is er een versnelling in het ontwikkelen van technologie om die voor het grote publiek beschikbaar te maken. Met als doel het aanbieden van volledig immersieve ervaringen. Immersieve technologie is een verzamelnaam voor technologieën die maken dat je in een ervaring wordt ondergedompeld. Alle zintuigen worden aangesproken. Virtual reality (VR), augmented reality (AR) en mixed reality (MR) zijn verschijningsvormen van immersieve technologie.

We staan vooraan bij de geboorte van nieuwe theatervormen. In toenemende mate zal in het theater technologie in welke vorm dan ook een wezenlijk deel zal uitmaken van spelen en beleven. Technologisch theater dat naast alle andere klassieke vormen zal bestaan.

Als eerste stap willen we, samen met poppodium Metropool en de Universiteit Twente, een proefopstelling ontwikkelen om te bepalen wat deze ontwikkeling voor ons kan betekenen. Het wordt een 'FutureLab' om makers, gezelschappen en onze eigen mensen te laten experimenteren en ontwikkelen. We financieren dit met fondsgelden en zoeken partners die deze technologie ontwikkelen en/of aanbieden. Zodat we de juiste keuzes kunnen maken als we rond 2026 grootschaliger gaan investeren en starten met het ombouwen van (één van) onze zalen tot black box/LED theater.

STREAMING

In een tijd waarin on-demand cultuur is ingeburgerd, ontkomt ook het theater niet aan het vertalen van het aanbod naar vormen van on-demand content. Rond de coronapandemie ontwikkelde Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede zijn eigen content voor zijn eigen on-demand-platform: WM|TV. Daarmee bereikten we jaarlijks tienduizenden kijkers.

De komende jaren zal deze ontwikkeling van streaming en on-demand zich naar verwachting doorzetten. Ook Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede beweegt mee in die ontwikkeling. Op alle terreinen waar wij werkzaam zijn zullen we die ontwikkeling invulling geven: van programmering en talentontwikkeling, tot aan communicatie en marketing. Uiteraard vraagt ook deze transitie de komende jaren om technische aanpassingen en investeringen.

FINANCIERINGS- STRATEGIE

Met de toename van het aantal eigen producties en projecten, verandert ook onze financieringsstroom. Dat betekent dat we naast een structurele subsidie voor ons gebouw en programmering ook (subsidie)bijdragen van fondsen, overheden, donateurs en sponsors nodig hebben om alle extra eigen activiteiten te financieren. De omvang waarin dat gebeurt maakt fondsenwerving een steeds belangrijkere pijler binnen onze organisatie.

We realiseren financiering voor eigen theaterproducties, maar ook voor andere projecten zoals de ontwikkeling van een digitale zaal of (grensoverschrijdende) samenwerkingen met makers, festivals, instellingen of particulieren.

Deze werkwijze vraagt om een brede expertise. Het doen van een subsidieaanvraag vereist kennis van fondsen en overtuigend gepresenteerde projectplannen. Daarvoor is een goede samenwerking tussen de verschillende afdelingen nodig. Soms wordt externe deskundigheid ingezet. Indien aanvragen worden gehonoreerd, moet een nauwgezette projectadministratie gevoerd worden, zodat een goede verantwoording kan worden gemaakt.

Met de afdeling fondsenwerving realiseren we niet alleen financiering voor projecten, we signaleren ook kansen die richting geven aan onze activiteiten. Zo behouden we een koploperspositie in het culturele veld.

De middelen die we verwerven vormen extra inkomsten waar tegenover uitgaven van (ten minste) dezelfde omvang staan. Uitgaven die dus mee moeten bewegen met de inkomsten. Dit vraagt om een dynamische manier van begroten, vaak in verschillende varianten.

VERWACHTE ONTWIKKELING OMZET (EXCL. SUBSIDIES)

Voorstellingsbaten (incl. horeca)	+ 15%
Evenementen, congressen	+ 25%
Sponsoring, fondsen	+ 50%
Verhuur (*)	+ 44%

(*) = Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede is hoofdhuurder en verhuurt onder aan de partners in het project

Huiskamer van de Stad vanaf 2024.

Ondernemerschap

Voor Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede is het de afgelopen jaren als vanzelfsprekend geweest om de zalen ook breder beschikbaar te maken dan alleen voor voorstellingen en connectie te maken met het bedrijfsleven.

De focus op groepsboekingen, al dan niet uitgebreid met arrangementen, wordt verhoogd. Er wordt geïnvesteerd in een warme band met bedrijven en gerelateerde personeelsverenigingen om zo meer bezoekers aan onze voorstellingen te realiseren.

In de business-to-businessmarkt zijn daarnaast verhuringen en events een belangrijke speerpunt. Op het moment dat onze podia en zalen niet voor voorstellingen in gebruik zijn, kunnen deze worden ingezet voor; congressen, symposia, voorstellingen en producties op maat, zoals diplomeringbijeenkomsten voor het onderwijs.

HIER KOMEN ONZE WERELDEN SAMEN

*Kunst en cultuur zijn in welke vorm
dan ook een representatie van de
mens. Het zet ons aan het denken,
over onszelf en over de samenleving.
Het draagt bij aan een beter sociaal
milieu, omgangsvormen en beter be-
grip tussen mensen en culturen.*

- Koneska Mondo